

GENÇ
KIZ
PSİKOLOJİSİ

Psikolog **TUNCEL
ALTINKÖPRÜ**

Tuncel Altinköprü

1946 yılında İstanbul'da doğdu. Beyazıt Beşinci İlkokulu, İtalyan Ortaokulu ve Pertevniyal Lisesi'ni bitirdi. Ardından girdiği İstanbul Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nden mezun oldu. İstanbul Üniversitesi Umumî Psikoloji (tezli), Tecrübî Psikoloji, Felsefe ve Çapa Tıp Fakültesi'nden Psikiyatri sertifikalarını aldı.

1971 yılında Altinköprü Yayınevi'ni kurarak kendi eserlerini bu yayınevi bünyesinde yayınlamaya başladı. Bugün çeşitli konularda yayınlanmış elliye aşkın telif eseri bulunmaktadır. Kimi dergilerde yayınlanan makalelerinin yanı sıra psikoloji, çocuk eğitimi ve edebiyatı alanında çok sayıda çalışması vardır.

Kurucu ortaklarından olduğu İlgi Yayıncılık ve Güçlü Yayıncılık bünyesinde de Türk yayın hayatına hizmet eden yazar, yirmi yıl Ders Kitapları Anonim Şirketi'nin tasarım ve yayım müdürlüğünü sürdürdükten sonra emekli olmuştur.

Yaşamını hâlen Yalova'da sürdürmekte olan yazarın; psikoloji, eğitim ve çocuk edebiyatı alanlarındaki kitapları; Hayat ve Çilek Yayınevleri'nde yayınlanmaktadır.

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1

Genç Kız Teriminin Anlam ve İçeriği	13
Dişi Cinsin Psikolojik Farklılığı.....	18
Dişi Cinste Zekâya İlişkin Farklılıklar.....	19
Dişi Cinste Sosyal Farklılıklar.....	20
Dişi Cinste Heyecansal Farklılıklar.....	21
Dişi Cinsle İlişkin Fizyolojik Özelliklerin Psikolojik Yapı Üstündeki Etkileri	23
Dişi Cinsle İlişkin Özelliklerin Belirlenmesinde Çevresel Etkilerin Rolü.....	25
Dişiliğe Adanan Nitelikler Onun Kaderi midir?	30
Dişi Cinsin Biyolojik Farklılığı	36
İki Cins Arasındaki Biyolojik Farklılıklar	37
Güçlü Cins Hangisi? Dişi mi Erkek mi?	40

BÖLÜM 2

Gençlik Nedir?.....	43
Gençlik Çocukluktan Yetişkinliğe Geçiş Çağıdır	45
Gençlik Çıraklıklar Dönemidir	48
Gençlik; Bedensel, Tinsel ve Zihinsel Olgunluğa Geçiş Çağıdır.....	48
Gençlik; Öğrenim, Meslek Seçme ve İş Sorumluluğu Kazanma Çağıdır.....	49
Gençlik, Beğenilen ve İstenen Çağıdır.....	50
Gençlik Bunalım Çağıdır	51

Hormonların Gelişim Üzerindeki Etkileri	54
Timüs Salgı Bezi	55
Epifiz Salgı Bezi	55
Hipofiz Salgı Bezi	55
Tiroit Salgı Bezi	56
Paratiroit Salgı Bezi	58
Böbreküstü Salgı Bezleri	58
Gonat Salgı Bezleri	59

BÖLÜM 3

Genç Kızlığa Girerken	63
Önergen Kız	67
Önergenlik Döneminde Kız Çocuklarında Görülen Biyolojik Gelişmeler	67
Önergen Kızlarda Yaşanan Bedensel Gelişmelerin Neden Olduğu Özel Psikolojik Yapı	70
Olumsuzluk Dönemi Olarak Önergenlik Çağı	74
Önergen Kızlar ve Cinsellik Tasası	79
Cinselliğin Evreleri	83
Cinsel Organlar Öncesi Evre	85
Cinsel Organlar Evresi	90
Durgunluk Evresi	94
Eş cinsel Evre	94
Karşı Cinsel Evre	97
Önergen Kızlarda Cinsel Eğitim	103
Âdet Görme Nedir?	104
Cinsel İlişki Nedir, Nasıl Yapılır?	107

Çocuk Nasıl Oluşur?.....	107
Bebek Nasıl Doğar?.....	109
Çocuklar Niçin Anne ve Babalarına Benzer?.....	111
Çocuğun Olacağı Nasıl Bilinir?.....	111
Önergen Kızlara Verilecek Cinsel Eğitimin Yarar ve Önemi.....	111
Kızlarda Cinsel Gelişme	113
Cinsel Gelişmenin Başlıca Belirtileri.....	113
Cinsel Olgunluğa Hangi Yaşta Ulaşılır?	114
Âdet Görme ya da Aybaşı Kanaması Nedir?	118
Âdetten Kesilme	120
Âdet Hâlinde Bozukluklar	121
Âdet Görmenin Psîşik Etkileri	123

BÖLÜM 4

Bedensel Gelişmenin Psîşik Yapıya Etkileri.....	129
Erken ve Geç Gelişen Kızların Psîşik Sorunları	136
Genç Kızların Duygu ve Heyecan Dünyası	139
Duygu ve Heyecan Nedir?	140
Başlıca Heyecan Sınıfları ve Heyecanların Temel Özellikleri	141
Sevgi, Aşk, Sevecenlik	150
Olumlu-Olumsuz Yönleriyle Öfke ve Kin.....	156
Korku, Endişe ve Tasa	171
Heyecan Olgunluğunun Kazanılması	177
Duygusal Yaşam ve Kişilik.....	178

BÖLÜM 5

Genç Kızlarda İlgi	185
İlgilerin Yaşa Bağlı Olarak Değişimi	189
İlgilerin Fizyolojik Gelişime Bağlı Olarak Değişimi	190
İlgilerin Cinsiyet Farklarına Bağlı Olarak Değişimi	191
İlgilerin Zekâya Bağlı Olarak Değişimi	192
İlgilerin Çevre Etkilerine Bağlı Olarak Değişimi	193
İlgilerin Sosyoekonomik Duruma Bağlı Olarak Değişimi...	194
İlgi ve Konuşma	194

BÖLÜM 6

Genç Kızlarda Sosyal İlişkiler	199
Genç Kızların Aileleriyle İlişkileri	202
Genç Kızın Kişiliğinin Anne-Baba Tarafından Onaylanması	207
Genç Kızın Mektuplarının Açılmaması	208
Anne-Baba Otoritesi ve Genç Kız	209
Genç Kızın Karar ve Seçimlerinin Değerlendirilmesi	210
Genç Kıza Ayrı Bir Oda Verilmesi	212
Genç Kızın Ailenin Ekonomik Sorunlarına İlgisi	213
Ailede Bireyler Arası İlişkiler ve Bunun Genç Kıza Etkileri ...	214
Genç Kızın Diğer Kız Arkadaşlarıyla İlişkileri	224

BÖLÜM 7

Genç Kız ve Cinsellik	231
Genç Kızlarda Cinsel Sapışlar	233
Kıraş	233

Eş cinsellik	235
Özseverlik (Narsisizm)	237
Kendini Tatmin (Mastürbasyon)	238
Genç Kızların Karşı Cinsle İlişkileri.....	240
Toplumun Genç Kız Üzerindeki Cinsel Baskıları ve Bunların Yarattığı Çelişkiler	240
Genç Kızı Karşı Cinsle Yönelten Etkenler.....	242

BÖLÜM 8

Evliliğin Eşiğinde.....	251
Sosyal ve Psikolojik Açıdan Genç Kızlarda Flört ve Evlenme	253
Uygun Biri Olduğundan Emin Olmak	259
Tanıdığınız Kişi Olduğundan Emin Olmak.....	262
Evlenecek Olgunluğa Sahip Olmak.....	265
Çiftin Cinsellik Açısından Uyumlu Olması.....	268
Genç Kızlar İçin Cinsel Yöneliş Testi.....	269
Genç Erkekler İçin Cinsel Yöneliş Testi	270

Sunuş

“Genç bilse, yaşlı yapabilse” diye, çok duyulan, çok söylenen bir söz vardır. Böyle çok kullanılması, genellikle gerçeği vurgulamasından olsa gerek. Gerçekten gençlik, gerçekleştirmeye yönelik çağıdır. Ancak onda eksik olan bilgidir, deneyimdir. Genç, çoğunlukla başkalarının deney ve bilgilerinden yararlanma yoluna gitmez. Deneme-yanılma yolunu seçer. Yaşamın gerçeklerini görerek, yaşayarak öğrenir.

Kuşkusuz gençlik, büyük olanaklar dönemidir de. Nasıl değerlendirilirse değerlendirilsin geçip gidecek, bitip yitecektir. Kazançlı çıkacak olanlar, bilinçle ve doyasıya yaşarken onu geleceğe yönelik kullananlardır.

İşte bu nedenle, genç kızı tanıtmayı amaçladık. Genç kızı; genç kızlara, annelere, babalara, eğitimcilere, delikanlılara tanıtmayı... Bir yoklasak kendimizi, bu konudaki bilgilerimizin nasıl eksik, nasıl güvensiz, nasıl karmaşık ve nasıl yetersiz olduğunu görürüz. Hâlbuki onlar içimizdeler... Yanımızda, yandaşımızda, aramızdalar. Kimimizin kendidir genç kız. Kimimizin kızı, kimimizin bir yakını, arkadaşı, dostu, şöyle bir uzaktan selam vereni...

Görüşürüz, konuşuruz, birlikte oluruz. Ama gerçekte, yeterince tanır mıyız onları? Tinsel dünyalarını ya da cinsellik-

lerinin onlara neler kazandırdığını, ne gibi sorunlar yüklediğini... Tanıdığımız yalnızca dış görünüşleri, bize gösterdikleri yönleridir genellikle. Bunların ardındaki gizemi, tasalarını, umutlarını, sorunlarını, duygularını, heyecanlarını, düşlerini, düşüncelerini bilmeyiz. Kimimiz bilmediğimizi biliriz. Kimimiz bilmeyiz de bildiğimizi sanırız. Her iki hâlde de ilişkilerimizde yanılığara düşmekten kurtulamayız.

Genç kız biz kendimizsek eğer, ne çok sorunumuz olduğunu kim bilebilir bizden iyi? Yanıtlayamadığımız ne çok sorunumuzun bulunduğunu kafamızda... Çözümleyemediğimiz ne çok karmaşa benliğimizde...

Anne-babaysak eğer, ilişkilerimizin sağlıklılığı üzerinde durup düşünmeliyiz bir. Tutumlarımızı, davranışlarımızı tartmalıyız. Ortaya çıkan anlaşmazlıklarda, tartışmalarda, sorunlarda, onu iyi tanımamanın etkileri olup olmadığını bir kez daha sormalıyız kendimize dönüp.

Dostu, arkadaşlıysak eğer veya genç bir erkeksek, bir yabancıya yaklaşır gibi mi yaklaşmalıyız yakınlık duyduğumuz genç kıza? İlişkilerimizi daha sağlıklı yürütmez miyiz eğer onu daha bir yakından tanırsak?

Genç kıızı tanıtmak istedik bu kitapta, onu tanımak isteyen herkese.

Yararlı olmak dileğiyle...

Tuncel ALTINKÖPRÜ

BÖLÜM 1

Genç Kız Teriminin Anlam ve İçeriği

Genç kız! Bu sözcük, kadın olsun, erkek olsun, yaşlı, genç, çocuk; herkeste duygu kıpırtıları yaratır. Olgun kadın için genç kızlık, bir masal döneminin adıdır. Hep pembe düşler süslememiştir o çağın gecesini gündüzünü. Kimi kez karabasanlar sarmıştır gökyüzünü... Ancak gönlündeki güneşi karartmaya yetmemiştir bunlar. Unutamadığı heyecanları, ömre bedel anıları olmuştur. Gönül kırıklıkları yaşamış, kalp sızılarını çekmişse de, çoğunun bugüne yankısı güzel ve hoş olarak gelmiştir. Belki de salt o döneme ait oldukları, o duyguları bir kez daha yaşama olanağı bulunmadığı için.

Olgun erkek için genç kız, bir peri kızının adıdır. Yaşadığı bir geçmiş çağda, tutkuyla kapıldığı, büyülenip bağlandığı, benliğini kaptırdığı, tatmadığı mutlulukları, duymadığı acıları duyurandır. Kişiliğini kazandıran, var oluşunu anlamlandırandır. Bazen, haz ve huzur denizinin dinginliğinde dinlendirip uyutmuş, bazen fırtınaların dalgasında hırpalayıp girdaplarında boğmuştur onu. O büyü belki bozulmuş, belki de hâlâ sürmekte! Ancak, yaşanmakta olan anlar, yaşanmışların parlaklığı yanında sönüktür. Geçmişten yansıyan ışıltılar, gökyüzünde parıldayan yıldızlar gibi göz kırparak kendilerini hatırlatırlar.

Kız çocuğu için genç kızlık, bir özlemin en somut görünüşüdür. Ulaşmak isteği amaç, yetişkin olma yolunda varmak istediği ana hedeftir! Çünkü ancak o zaman, toplum içindeki etkin yerini, karşı cins önündeki rolünü almaya hak kazanacaktır. Annesi gibi giyinmeye, takılar takıp süslenmeye, kadınsı davranmaya o zaman başlayabilecektir. Ancak o zaman kendi kişiliğinin gerçek sahibi olacaktır. Doğanın ve

toplumun kendisine adadığı eşlik ve annelik görevi için bir eşik olma anlamı da vardır bu sözcüğün. Çok küçük yaşlardan beri oynadığı evcilik oyunlarındaki temel rolü, yani anneliği, yaşam sahnesinde sergilemek için hazır oluşu simgeler genç kızlık. Bir davet bekler yalnızca, onaylayabileceği bir davet! İşte o zaman perde açılır. Evrenin sahneden hiç inmeyen oyunu, bir kez daha, her zaman olduğunca çok özel bir yorumla oynanır.

Ancak sahip olunan her şey gibi, içinde bulunduğu dönem, pek çok kıza hiç de olağanüstü gelmez. Tıpkı içtiği su gibi olağan, sıradan, doğal bir şeydir bu dönem. Ve değerini tıpkı su gibi, ondan yoksun kalındığında hissettirecektir.

O; günlük sevinçlerinin, umutlarının, tasalarının ve kaygılarının yarattığı akıntı içinde gelecek denizine doğru sürüklenir gider. Ancak, erinliğe ulaşan her kız, ayaklarının dibinde birdenbire yepyeni bir dünyanın belirverdiğini görür. Çocukluğunun dünyasından çok farklı bir dünyadır bu! Çekici, gizemli, ürkütücü ve bilinmeyen...

Burası, çocukluğunda hayallerinde canlandırmaya çalıştığı devlerin, perilerin, yedi cücelerin dünyasından daha tanıdık değildir ona. Maskeleyici görüntülerin ardındaki temel bilgiler ondan hep gizlenmiş ve hatta yasaklanmıştır. Bu dünyanın hazlarını tatmamış, acılarını duymamış, deneyimlerini geçirmemiştir henüz. Yalnızca oyunlarını oynamıştır onun. Safça... Çoğunlukla ardındaki gerçek olguları ve içeriğini bilmeden...

Oyun evinin kadını, bez bebeklerin annesi olmuştur. Sonra, sağdan soldan edinilen yalan yanlış bilgiler... Sağdan soldan kazanılan bölük pörçük izlenimler... Yanıltıcı, saptırıcı bazı özel deneyimler... Bunların tümü, çoğu kez kaygılandırıcı

duygusal bir karmaşa yaratır da, bilgisini vermez gerçek yaşamın. Genç kızın kafasındaki soruların yanıtı olmaz!

Onları çoğu kez, yaşadığı düşlerden sıyrılarak, gerçeğin katılığında sarsılarak öğrenir. Aslında hiç de sarsıcı olmayabilir gerçek. Onu sarsıcı kılan, bulutların üzerinden düşülerek öğrenilmesidir.

Genç kız, önce kendini, yaşadığı dönemi, onun içeriğini, anlam ve değerini bilmelidir. “Genç kızlık nedir?” sorusunun yanıtını verebilmelidir.

Genç kız kavramı, içeriğini de iki temel öğeyi birlikte bulundurur:

1. Dişi oluşu
2. Genç oluşu

Genç kıyı tanımak için, bu iki olguyu tanımak gerekir.

Dişi Cinsin Psikolojik Farklılığı

Cinsler arasındaki farklı anatomik özellikler kadar, psikolojik ayrılıklar da önem taşır. Bu ayrılıklar üzerine günümüze değin pek çok araştırma yapılmıştır. Ancak bu konu, yani cinslerin farklı psikolojisini incelemek büyük bir objektifliği gerektirmektedir.

Kadın Psikolojisi adlı yapıtıyla, bir kadın düşmanına yaradır biçimde dişi cinsi küçülten sonuçlara ulaşan **Heymans**'ın bu tür bir yanılığa erkek oluşu nedeniyle düştüğü akla gelebilir. Oysa bir kadın olmasına karşın **Helene Deutsch**, "Cinsiyet, beden ve dolayısıyla da düşünce açısından kadın pasiftir. Kadının kaderi, onun bedenidir. Bu öyle bir katedir ki, kadın mutlu olabilmek, gerçek bir kadın olabilmek için onu hem yüklenmek hem de kabullenmek zorundadır." derken **Heymans**'tan pek ayrılmıyor. Peşin yargıların, yaygın inanç ve tutumların etkisinden kurtulup objektif olamıyor. Bununla birlikte, salt kadınların lehine olsun diye eşitçilik savunmasıyla, fiziksel farkları dahi görmezlikten gelerek abartmalı tutum içinde bulunanların da, gerçeğe ulaşamayacaklarını belirtmek gerek.

Gerçek olan şudur: Dişi cins, erkek cinsten fizyolojik açıdan olduğu kadar, psikolojik açıdan da farklıdır. Ancak dişinin durumu ve farklılığı, az çok erkeğin farklılığına ve durumuna bağlıdır. İki cins arasındaki eşitsizlik, bir bakıma varoluşlarının nedeninde gizlidir.

"Erkek mi üstündür, yoksa kadın mı?" diye sürdürülen tartışmalar anlamsız ve yararsızdır. Ne biri üstündür diğerinden, ne de öteki! Aralarında var olan yalnızca bir farklılıktır. Bu